

Усі учасники регіональної конференції були відзначені на підсумковому пленарному засіданні дипломами.

По завершенні роботи на пленарному засіданні учасники конференції внесли такі пропозиції:

- продовжити практику проведення щорічної регіональної науково-практичної конференції студентів і магістрантів, присвяченої річниці від дня заснування Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка “Наукові досягнення студентів – рідному університету”, яка активізує науково-дослідницьку роботу студентів;
- позитивно відзначити роботу організаторів конференції, Ради молодих вчених, студентського наукового товариства університету;
- залучати до участі у конференції студентів різних курсів, особливо молодших;
- з набуттям досвіду проведення такої конференції перевести конференцію зі статусу регіональної до статусу всеукраїнської;
- продовжувати розвивати співпрацю з освітніми закладами інших міст, країн та міжнародними організаціями у галузі освіти і науки;
- залучати до участі в конференції магістрантів та студентів інших вищих та середньо-спеціальних навчальних закладів;
- видавати матеріали конференції до початку її роботи;
- урізноманітнити тематику конференції.

О.В.Гаєрилов

Корекційна освіта: історія, сучасність та перспективи розвитку

II міжнародна науково-практична інтернет-конференція “Корекційна освіта: історія, сучасність та перспективи розвитку” відбулась 6–7 жовтня 2011 року у м.Кам'янець-Подільському на базі факультету корекційної та соціальної педагогіки і психології Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Організаторами виступили Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України, Інститут корекційної педагогіки та психології Національного педагогічного університету ім. М.П.Драгома-

нова, факультет корекційної та соціальної педагогіки і психології Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. У роботі конференції прийняли участь більше 100 спеціалістів з Республіки Білорусь, Російської Федерації, Республіки Польща, а також з 16 областей України (Рівненська, Полтавська, Сумська, Хмельницька, Чернівецька, Херсонська, Львівська, Київська, Луганська, Волинська, Вінницька, Кіровоградська, Донецька, Запорізька, Тернопільська, Івано-Франківська) та АР Крим. У конференції були задіяні представники 12 вищих навчальних закладів, де проводиться підготовка спеціалістів з напрямку “Корекційна освіта”, Інституту спеціальної педагогіки НАПН України, обласних інститутів підвищення кваліфікації педагогічних кадрів. Серед них доктори і кандидати наук, завідувачі кафедр вищих навчальних закладів, спеціалісти інститутів підвищення кваліфікації, викладачі, аспіранти та практичні працівники спеціальних закладів для дітей з порушеннями психофізичного розвитку.

Конференція проходила в інтернет-режимі. На сайті fkspp.at.ua були розміщені статті, згруповані у чотири розділи: 1) загальні питання корекційної педагогіки і спеціальної психології; 2) олігофренопедагогіка; 3) логопедія; 4) інші нозології. Відповідно до напрямку стаття розміщувалась в одному з цих розділів. Під назвою статті давались ключові слова і коротка анотація її змісту. Для тих фахівців, які хотіли більш детально ознайомитись зі статтею можна було натиснути на статті знак “докладніше” – і висвітлювався її повний текст. У випадку, якщо виникала необхідність, до автора статті можна було поставити запитання і висловити свої погляди на її зміст та проблеми корекційної освіти в цілому в рубриці “Дискусійний клуб”.

На сайті в розділі “Загальні питання корекційної педагогіки і спеціальної психології” особливий інтерес фахівців викликала стаття доктора педагогічних наук, професора, завідувача кафедри логопедії Інституту корекційної педагогіки і психології НПУ ім. М.П.Драгоманова М.К.Шеремет, в якій вона розкриває проблеми модернізації і підготовки кваліфікованих спеціалістів для роботи в нових умовах спеціальної освітньої системи. Автором проводиться аналіз становлення системи корекційної освіти на Україні, визначаються основні напрямки її удосконалення (реформування) та виявлені причини кризовості освіти осіб з особливими освітніми потребами. В цьому ж напрямку подані статті кандидата педагогічних наук, доцента кафедри соціальної і корекційної педагогіки Полтавського державного педагогічного університету ім. В.Г.Короленка

Н.Г.Пахомової, в якій представлені основні концептуальні положення системності підготовки дефектологів; кандидата педагогічних наук, доцента, докторанта Інституту спеціальної педагогіки НАПН України Т.М.Дегтяренко, в якій дається аналітичний аналіз кадрової політики в системі корекційно-реабілітаційної допомоги та визначені можливості підвищення її якості з урахуванням вимог сьогодення.

Цікавість викликала стаття, підготовлена кандидатом педагогічних наук, професором, завідувачем кафедри корекційної педагогіки та спеціальної психології Слов'янського державного педагогічного університету В.О.Липою та кандидатом психологічних наук, доцентом, завідувачем кафедри логопедії і спеціальних методик Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка О.В.Гавриловим. У цій статті розглядались проблеми організації навчально-виховної та корекційно-реабілітаційної роботи на сучасному етапі розвитку України, висвітлювались основні причини її кризового стану та пропонувались деякі шляхи його мінімізації, наводиться авторське бачення розвитку основних напрямків корекційної освіти на Україні.

Неоднозначний погляд на проблему впровадження інклюзивного навчання в регіонах висвітлила у своїй статті директор Тернопільської спеціальної загальноосвітньої школи Тернопільської міської ради Л.М.Акменс. Також зацікавила респондентів і стаття І.К.Русаківич, кандидата педагогічних наук, доцента, завідувача кафедри логопедії закладу освіти "Білоруський державний педагогічний університет ім. Максима Танка", Республіка Білорусь. В ній автор наводить приклад організації роботи з підготовки спеціалістів з дисципліни "Жестове мовлення".

Особливості використання новітніх соціально-педагогічних технологій в умовах спеціального освітнього закладу інтернатного типу описані в статті кандидата психологічних наук, доцента кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи, декана факультету корекційної та соціальної педагогіки і психології Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка В.І.Співака.

Ортопедагогіці як новій спеціалізації з корекційної освіти присвячена стаття доктора педагогічних наук, професора, завідувача кафедри ортопедагогіки та реабілітології Інституту корекційної педагогіки і психології НПУ ім. М.П.Драгоманова А.Г.Шевцова, в якій дається обґрунтування фахової підготовки спеціалістів для роботи з дітьми з порушеннями опорно-рухового апарату.

Біля тридцяти статей були подані до розділу "Олігофренопедагогіка".

У статті доктора педагогічних наук, професора, завідувача кафедри психологічних дисциплін Національної академії внутрішніх справ О.П.Хохліної представлені результати теоретичного та емпіричного дослідження можливості використання теорії учбової діяльності В.В.Давидова, Д.Б.Ельконіна та інших, розкриваються можливості формування у розумово відсталих учнів теоретичних знань та відповідних їм учбових дій. Проблеми організації роботи зі складною категорією дітей – розумово відсталими дітьми помірного та важкого ступеня – присвячена стаття кандидата педагогічних наук, завідувача лабораторії спеціальної шкільної освіти Науково-методичного закладу "Національний інститут освіти" Республіки Білорусь Т.В.Лісовської. В ній автор відображає можливості використання невербальних засобів комунікації у навчанні дітей з помірною та важкою розумовою відсталістю і пропонує як альтернативний засіб комунікативний альбом, розкриває основні методичні прийоми та етапи роботи з ним. Також проблемі роботи з такими дітьми була присвячена стаття кандидата психологічних наук, доцента, завідувача кафедри логопедії і спеціальних методик Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка О.В.Гаврилова, в якій характеризується використання емоційно збагачених ситуацій як ефективного фактору формування у них мовлення.

У цьому розділі були представлені статті:

- доктора педагогічних наук, професора, завідувача кафедри корекційної педагогіки та інклюзивної освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка С.П.Миронової про особливості виховання учнів з вадами інтелекту;

- кандидата педагогічних наук, доцента, завідувача кафедри психолого-медико-педагогічних основ корекційної освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка О.М.Вержиховської, в якій дається характеристика психодіагностичної діяльності як одного з компонентів психолого-педагогічної підготовки розумово відсталих дітей до навчання в школі;

- кандидата психологічних наук, доцента, завідувача кафедри дефектології та психологічної корекції Луганського національного університету ім. Тараса Шевченка Ю.О.Бистрової про готовність до вибору професії та професійної діяльності розумово відсталих учнів як компонента професійно-трудової соціалізації;

- кандидата педагогічних наук, доцента, завідувача кафедри дефектології Кримського інженерно-педагогічного університету О.М.Ляшенко про організацію самопідготовки в умовах допоміжної школи.

У розділі “Логопедія” надруковано 12 статей. Перш за все привертає увагу стаття кандидата педагогічних наук, доцента кафедри соціальної і корекційної педагогіки Полтавського державного педагогічного університету ім. В.Г.Короленка Л.О.Федорович, в якій обґрунтовується доцільність використання компетентнісного підходу у процесі професійної підготовки майбутніх логопедів у вищому навчальному закладі та уточнені основні категорії “компетентність”, “компетенція”, “компетентний”. У статті кандидата медичних наук, доцента, докторанта кафедри логопедії Інституту корекційної педагогіки і психології НПУ ім. М.П.Драгоманова Л.М.Томіч дається моніторинг якості логопедичної роботи в системі реабілітації дітей з порушеннями психофізичного розвитку. У статті кандидата педагогічних наук, старшого наукового співробітника лабораторії логопедії Інституту спеціальної педагогіки НАПН України Ю.В.Рібцун показано формування лексичної складової імпресивного мовлення молодших дошкільників з загальним недорозвитком мовлення.

У цьому ж розділі надрукована стаття Л.В.Басаргіної, кандидата педагогічних наук, старшого викладача кафедри корекційно-розвивальної і соціальної освіти КГБОУ ДПО “Алтайський крайовий інститут підвищення кваліфікації працівників освіти”, Російська Федерація, в якій пропонується характеристика становлення та розвитку логопедичної служби в системі дистанційної освіти дітей-інвалідів з застосуванням інформаційно-комунікативних технологій у віддаленому доступі. Заслуговує на увагу стаття С.П.Хабарової, кандидата педагогічних наук, доцента кафедри логопедії закладу освіти “Білоруський державний педагогічний університет ім. Максима Танка”, Республіка Білорусь, в якій розкриваються особливості самоконтролю молодших школярів з тяжкими порушеннями мовлення у різних сферах діяльності і взаємозв’язку уваги і самоконтролю.

Активну участь у підготовці статей про теоретичні та прикладні аспекти організації роботи з дітьми з порушеннями мовлення взяли молоді викладачі кафедри логопедії і спеціальних методик факультету корекційної і соціальної педагогіки і психології Кам’янець-Подільського національного університету О.Б.Белова, С.В.Поліщук, Л.І.Ружицька, О.М.Ткач, О.П.Чорна.

У розділі “Інші нозології” пропонувалось 20 статей, присвячених особливостям організації роботи з іншими порушеннями – слуховою та зоровою функції, опорно-рухового апарату, аутичними розладами тощо. Привертають увагу дослідження наших білоруських колег, зокрема:

- кандидата педагогічних наук, доцента, завідувача кафедри олігофре-

нопедагогіки закладу освіти “Білоруський державний педагогічний університет ім. Максима Танка”, Республіка Білорусь О.А.Віннікової, в якій вона описує змістовний аспект програми з предметної діяльності для дітей дошкільного віку з тяжкими множинними порушеннями;

- кандидата педагогічних наук, доцента закладу освіти “Білоруський державний педагогічний університет ім. Максима Танка”, Республіка Білорусь О.В.Мамонько про зміст роботи з формування практичних умінь орієнтування в оточуючому світі у дітей з тяжкими і (або) множинними порушеннями психічного і (або) фізичного розвитку;

- викладача кафедри сурдопедагогіки закладу освіти “Білоруський державний педагогічний університет ім. Максима Танка”, Республіка Білорусь К.М.Сороко про особливості навчання образотворчій діяльності молодших дошкільників з порушеннями слуху;

- кандидата педагогічних наук, доцент, завідувача кафедри дефектології закладу освіти “Академія післядипломної освіти”, Республіка Білорусь В.В.Гладкої, в якій дається характеристика основних методик проведення корекційних занять з молодшими школярами з труднощами у навчанні.

Проблемам формування соціальної активності дітей з порушеннями зору присвячена стаття кандидата педагогічних наук, старшого наукового співробітника Інституту спеціальної педагогіки НАПН України Л.А.Нафікової. В ній представлена авторська модель формування соціальної активності засобами музичного мистецтва. Дослідженням проблем інклюзивного навчання дітей з аутичними розладами присвячена стаття кандидата педагогічних наук, доцента кафедри ортопедагогіки та реабілітології Інституту корекційної педагогіки і психології НПУ ім. М.П.Драгоманова Г.М.Хворової.

У процесі проведення інтернет-конференції були розглянуті питання стану підготовки педагогічних кадрів для роботи з особами, які мають порушення психофізичного розвитку. Фахівці у своїх виступах на сторінках дискусійного клубу пропонували посилити координацію в області підвищення кваліфікації педагогів спеціальних шкіл, дошкільних закладів, центрів ранньої соціальної реабілітації у регіонах, додаткової професійної освіти шляхом надання другої вищої освіти тим спеціалістам, які працюють у спеціальних закладах, не маючи спеціальності “Корекційна освіта”. Винесли пропозиції з систематизації Стандартів вищої професійної освіти за спеціальностями олігофренопедагогіка, тифлопедагогіка, сурдопедагогіка, логопедія, спеціальна психологія.

Під час обговорення у дискусійному клубі відзначалась необхідність

розширення кола спеціальностей за нозологіями, зокрема включення у фахову підготовку спеціалістів по роботі з аутичними дітьми, з дітьми з помірними, тяжкими та глибокими інтелектуальними порушеннями, з дітьми з затримкою психічного розвитку. Відзначені позивні зрушення в цьому плані стосовно підготовки спеціалістів в Інституті корекційної педагогіки і психології НПУ ім. М.П.Драгоманова з ортопедагогіки як провідної спеціальності по роботі з особами з порушеннями опорно-рухового апарату.

На сторінках дискусійного клубу обговорювались питання удосконалення змісту, методик і технологій навчання і виховання дітей з різними відхиленнями розвитку, охороні їхнього здоров'я, різномірневої інтегрованої професійної освіти інвалідів. Спеціалістами зазначалась тенденція до скорочення сітки спеціальних шкіл для дітей з порушеннями психофізичного розвитку, що намітилось останнім часом на Україні. Але в той же час відмічалось і про збільшення кількості центрів ранньої соціальної реабілітації, будинків для дітей-інвалідів сімейного типу, посилення ролі недержавних і муніципальних установ у напрямку ефективнішого надання допомоги дітям та дорослим з порушеннями психофізичного розвитку. Також проводилось обговорення систем корекційної освіти у закордонних країнах, зокрема у Білорусії та Росії.

Статті, опубліковані на сайті інтернет-конференції були включені у збірник наукових праць, зареєстрований ВАК України як фаховий, у якому 93 автори надрукували 85 статей загальним обсягом 41,6 друкованих аркушів.

В цілому II міжнародна інтернет-конференція пройшла на досить високому науковому рівні, в дружній атмосфері співпраці і співробітництва. Необхідно зазначити, що це вже друга інтернет-конференція такого плану, яка проводиться спільно Інститутом корекційної педагогіки і психології Національного педагогічного університету ім. М.П.Драгоманова та факультетом корекційної та соціальної педагогіки і психології на базі Кам'янець-Подільського державного університету. Всього з 2006 по 2011 роки було проведено на базі факультету корекційної та соціальної педагогіки і психології Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка 7 конференцій, присвячених проблемам корекційної освіти в Україні. Організатори планують провести наступну, 8 Міжнародну конференцію з корекційної освіти в м.Кам'янець-Подільському в квітні 2012 року, присвячено 20-річчю створення факультету корекційної та соціальної педагогіки і психології. Запрошуємо Вас до участі в наступній конференції.

В.В.Газін, А.Г.Філінюк

Наукове життя істориків Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка

Історики Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка традиційно ставлять у пріоритет своєї діяльності науково-дослідну роботу. Одним з її напрямків виступає, як відомо, проведення наукових форумів. Як правило, наукові конференції, семінари, круглі столи проходять за широкого представництва не лише університетських науково-педагогічних працівників, докторантів та аспірантів, а й учених академічних інститутів і колег з інших вишів України та інших країн.

Цю традицію історичний факультет і його кафедри продовжили і в 2011 році. Авторитетним заходом, проведеним на історичному факультеті в межах багаторічного наукового співробітництва університету з Інститутом історії України НАН України, став науково-теоретичний семінар "Проблеми історії України XVII–XXI ст. – методологічний зріз", який відбувся 10–11 травня. У його роботі взяли участь заступник директора Інституту доктор історичних наук, професор, член-кореспондент НАН України Олександр Реєнт, доктор історичних наук, професор, головний спеціаліст Інституту Олександр Гуржій і завідувач відділом історії Другої світової війни доктор історичних наук, професор Олександр Лисенко. З боку університету учасниками семінару були його ректор, доктор історичних наук, професор Олександр Завальнюк, декан історичного факультету, доктор історичних наук, професор Сергій Копилов, доктор історичних наук, професор кафедри всесвітньої історії Валерій Степанков, завідувач кафедри історії України, кандидат історичних наук, професор Анатолій Філінюк, доктор історичних наук, професор кафедри історії України Віталій Лозовий та інші викладачі, докторанти, аспіранти і магістранти вишу.

Роботу науково-теоретичного семінару відкрив ректор університету Олександр Завальнюк. У вступній промові він привітав усіх учасників форуму від імені колективу вишу, наголосив на винятковій важливості подібних заходів у науковому житті та організації підготовки й виховання майбутніх фахівців, підкреслив високий рівень представництва на семінарі та участь у його роботі докторантів, аспірантів, здобувачів і магістрантів історичного факультету, висловив сподівання, що семінар пройде в обстановці зацікавленої, професійної дискусії навколо ключових питань історичного минулого України, а також побажав приємних вражень від перебування в стінах університету та старовинному місті над Смотричем.